

VIDENSCENTER PÅ ÆLDREOMRÅDET

Elektronisk nyhedsbrev

AKTUELLE NOTER NR. 20

8. DECEMBER 2005

Aktuelle Noter vil denne gang udelukkende beskæftige sig med Velfærdskommissionens rapport, der vedrører de ældre.

Så har Velfærdskommissionen talt

Så kom den endelig. Efter to års arbejde foreligger nu det, der er blevet kaldt Torben M. Andersens "lille røde", den næsten afsluttende rapport fra den regeringsnedsatte Velfærdskommission. Så lille er den røde heller ikke med sine 43 forslag og Torben M. Andersen er ganske vist formand, men har dog haft otte, primært økonomer og et sekretariat til hjælp. Selv om det næsten blev glemt i det mediestunt, der kan betegne hans fremlæggelse onsdag i Eigtveds Pakhus i København. Endelig er rapporten heller ikke. For rapporten skal nu sendes til høring, før den endelige rapport kan ligge klar ved udgangen af januar. Derefter bliver Velfærdskommissionen nedlagt. Kommissionens arbejde har kostet 32 mio. kr.

Som ventet fylder ældreområdet med efterløn og pension en meget stor del af rapporten, men kommissionen har også medtaget områder som skole, uddannelse, integration, skat og brugerbetaling. Kommissionen blev nedsat pga. den fremtidige demografiske udvikling med flere ældre, der forlader arbejdsmarkedet og færre yngre til at tage over og til at betale for den ældre generation. Den har således beregnet, at hvis der ikke sker indgreb, vil der være et underskud for hver dansker på 17.000-19.000 kr.

Men at det kan være svært at spå om de fremtidige udgifter, fremhæver professor Jørgen Goul Andersen. For da kommissionen blev nedsat i slutningen af 2003, ventede regeringen et overskud på de offentlige budgetter for 2005 på 21,5 mia. kr. Nu ligger overskuddet på 51,3 mia. kr. - eller en 30 mia. kr.s afvigelse på kun to år, heraf over 12 mia. kr. alene siden august i år.

I store træk former Velfærdskommissionens forslag sig således:

Folkepension

Folkepensionsalderen skal hæves med en måned om året fra 2013. Et par eksempler: For personer født før 1. september 1948 vil pensionsalderen fortsat være 65 år. Er man født efter 1. oktober 1959 vil man kunne gå på pension som 66-årig. Er man først født 11 år efter, er pensionsalderen 67 år, og for dem der er født yderligere 11 år senere, altså født efter 1. oktober 1980, vil den være 68 år. Middellevetiden skal løbende vurderes for endelig fastsættelse af folkepensionsalderen. Hvor høj den kan ende med at blive, vil kommissionsformanden ikke udtale sig om.

Folkepensionens grundbeløb, folkepensionens indkomstafhængige del og den supplerende pensionsydelse skal øges fra 2010. Hermed bliver de, der har de laveste indtægter, bedre stillet. For de, som går på pension i 2010 eller senere, øges pensionstillægget med 3.400 kr., grundbeløbet øges med 3.200 kr., og ældrechecken –

som Velfærdskommissionen vil fastholde – øges med 7.300 kr.

Efterløn

Efterlønsordningen udfases over 20 år ved at hæve efterlønsalderen med fire måneder årligt fra 2009. Velfærdskommissionen begrundet dette med, at for den del, der er nedslidte eller har svigtende helbred findes der ordninger, der er langt bedre end efterlønnen som førtidspension, fleksordning og sygedagpenge. Forslaget betyder, at de regler, vi kender i dag, forbliver uændret for alle, der er over 57 år. For yngre sker der ændringer. Eksempelvis vil den 50-årige kunne gå på efterløn som knap 63 år og være på efterløn i tre år. De, der i dag er 42 år, vil kunne få efterløn som 65 1/2-årig og få efterløn i et år. For dem, der er under 42 år, bortfalder efterlønnen.

Parentetisk kan det her anføres, at tal fra Arbejdsdirektoratet viser, at efterlønsreformen fra 1998 har gjort det mere attraktivt at vente med efterløn til det 62. år. I dag er der således 25.000 færre på efterløn, end hvis ordningen ikke var blevet ændret. Ifølge Finansministeriet er der knap 180.000 på efterløn, og det koster staten 25. mia kr. årligt.

Dagpenge

Dagpengeperioden skal forkortes fra fire til to et halvt år. Retten til dagpenge skal generelt være betinget af et års beskæftigelse eller opnåelse af en kompetencegivende uddannelse.

For ledige, der ikke har dagpenget, indføres en ny ydelse, basisydelsen, der skal udgøre 60 pct. af de maksimale dagpenge. Når dagpenget er opbrugt, skal de have basisydelse kombineret med et skærpet aktiveringskrav. Basisydelsen skal være fri for modregning fra ægtefællens indkomst.

Den forlængede dagpenget for 55-59-årige og aktiveringsfritagelse ophæves. Samtidig skærpes reglerne for, hvordan man afprøver, om ledige reelt står til rådighed for arbejdsmarkedet, sanktionerne for ikke at gøre det bør skærpes, og der bør stilles større krav til de ledige om at søge job.

Mennesker, der har ventet på et fleksjob i 2 1/2 år, skal have kontanthjælp i stedet for ledighedsydelse.

Pensionsopsparing

Der skal indføres obligatorisk pensionsopsparing, så alle sparer op til pensionen. Opsparingen skal – mindst - udgøre 6 pct. af lønnen eller overførselsindkomsten. En vis minimumsandel af private pensionsopsparinger skal være livsvarige.

Hjemmehjælp

Der skal indføres brugerbetaling på hjemmehjælp til praktiske opgaver. Alle skal betale for den første times hjemmehjælp hver måned. De, der har indkomst ved siden af folkepensionen, skal betale flere timer – dog højst fem timer om måneden. Hjælp til personlig pleje skal ikke være underlagt brugerbetaling.

Særregler

En række særregler for ældre, der i 2010 eller senere bliver 65 år, skal udfases. Det

gælder den særlige boligydelse for ældre, aldersrabatten i ejendomsværdiskatten, licensrabat, varmetillæg, helbredstillæg, personligt tillæg mv.

Boligsikringen skal først og fremmest målrettes mod børnefamilier, men også mod pensionister og førtidspensionister med lavere indkomster.

Brugerbetaling i sundhedsvæsenet

Der indføres begrænset brugerbetaling på sundhedsområdet – eksempelvis til praktiserende læge, special- eller vagtlæge, skadestue og ved ambulante behandling, og når man bliver indlagt på sygehus. Et almindeligt lægebesøg bør f.eks. koste under 100 kr., og der skal være loft over, hvor stor en andel af indkomsten den enkelte samlet kan komme til at betale til sundhedsvæsenet. Velfærdskommissionen foreslår f.eks. én pct., af indkomsten.

Bortset fra medicin og tandlæge samt visse behandlinger af fysioterapeut, kiropraktor m.fl. har vi ikke brugerbetaling herhjemme i sundhedsvæsenet. I Sverige, Norge og Finland er der brugerbetaling ved læge- og speciallægebesøg samt ambulante behandling, og kun i Norge er indlæggelse på sygehus gratis.

Personskatten

Personskatten skal lempes. Mellemskatten skal væk og grænsen for topskatten skal op. Derudover skal beskæftigelsesfradraget være større. Den disponible værdi af fradraget skal øges fra i dag maksimalt at udgøre 2.400 kr. til maksimalt at udgøre knap 15.000 kr.

Det vil betyde, at langt størstedelen af de beskæftigede fremover skal betale 40 pct. af den sidste tjente kr., mens de 20 pct. højest lønnede skal betale knap 60 pct.

Skattelettelserne skal bl.a. finansieres ved gradvis at hæve ejendomsværdiskatten fra de nuværende 1 pct., til 1,5 pct. i 2030.

Læs også videnscentrets tidsskrift, Alderens nye sider, der netop er på trapperne. Her uddyber Jørgen Goul Andersen sin kritik af Velfærdskommissionen.

De politiske meldinger

Ifølge statsminister Anders Fogh Rasmussen bliver der hverken tale om at pille ved skatten, dagpengeperioden eller betale for at gå til læge. ”Jeg kan ikke se, hvad de punkter har med velfærd at gøre. De dele af rapporten vil ikke på nogen måde indgå i forhandlingerne”, sagde han. I stedet vil regeringen følge to hovedspor:

Tilbageføringsalderen skal gradvis hæves, og specielt indvandrere skal i arbejde. Og han fortsatte: ”Velfærdskommissionen har arbejdet helt frit uden drøftelser med regeringen. Det betyder, at regeringen holder sig helt frit i forhold til de forslag, som Velfærdskommissionen er kommet med. Velfærdskommissionens forslag er derfor ikke nødvendigvis regeringens politik”. Statsministeren har tidligere udtalt, at regeringen ikke vil komme listende som en tyv om natten, og at der ville blive tale om ”nænsomme justeringer”.

Mens Socialdemokraternes Lotte Bundsgaard kalder rapporten for ”en blandet

landhandel” og fastholder partiets eget udspil, er de radikales Marianne Jelved glad for Velfærdskommissionens forslag. De konservatives Bendt Bendtsen – på hvis anmodning kommissionen blev nedsat - ser en fare i at blive “inficeret af ekspertudspil og glemme den folkelige snusfornuft”. SF og Enhedslisten er imod. Og Pia Kjærsgaards første udmelding er, at forslagene er meget drastiske, og at kommissionen var kommet med radikale og snuptionsløsninger, der ikke var politisk vilje til at vedtage.

Torben M. Andersen beklager “pr. rygmarv-reaktionerne” og savner udtalelser om, hvad politikerne har tænkt sig at gøre i stedet. Kommissionsformanden understregede også, at der var tale om en “pakke”, hvor det ville være ærgerligt, hvis politikerne ikke vil se på skatteområdet.

Kilder: Information 7. og 8.12, DRs Nyheder 7.12, Profilen i DR 7.12. samt Politiken 7. og 8.12 og Berlingske Tidende 8.12.2005.

Framelding: <mailto:noterlist-off@aeldreviden.dk>

Tilmelding: <mailto:noterlist-on@aeldreviden.dk>

AKTUELLE NOTER, der er Videnscenter på Ældreområdet elektroniske nyhedsbrev, udsendes ca. hver 14. dag. Udvalget sker hovedsageligt efter et sagligt kriterium for, hvad der vil være væsentlig viden for vore brugere. Med AKTUELLE NOTERs korte, journalistiske form er det hensigten at skabe et nemt overblik over, hvad der sker på feltet.

Vi modtager gerne relevant materiale til brug for AKTUELLE NOTER - også fra forskere.

Du er velkommen til frit at bruge og kopiere AKTUELLE NOTER. Husk dog at kreditere Videnscenter på Ældreområdet og primærkilderne, der vil være anført under den enkelte note.

Du må også gerne opfordre andre til at tilmelde sig note-servicen.

Husk også vor hjemmeside <http://www.aeldreviden.dk> og vor direkte telefonlinje 3940 5847

Ønske om abonnement på det trykte tidsskrift 'Alderens nye sider' og andre publikationer samt henvendelser vedrørende videnscentrets arrangementer og øvrige tjenester rettes IKKE til denne mail-adresse, men til: <mailto:mail@aeldreviden.dk>

Redaktion: Anne Brockenhuus-Schack, <mailto:noter@aeldreviden.dk>

Videnscenter på Ældreområdet er en uafhængig og selvejende institution, hvis primære formål er at indsamle, bearbejde og formidle viden om forskning, forsøg og udvikling på ældreområdet. Centret arbejder for ældres ligestilling, ligebehandling og ligeværd samt for at styrke ældres muligheder for aktivitet, deltagelse, synlighed og indflydelse i samfundet - og samtidig forebygge negative konsekvenser af sygdom, svækkelse og isolation

